

رضا پدیدار

رئیس کمیسیون انرژی و محیط زیست

بخش اول: شرایط بخش خصوصی در حوزه انرژی

فعالیت های بخش خصوصی در حوزه انرژی

- پژوهش
- تحقیقات و فناوری در حوزه نفت و نیرو
- طراحی و مهندسی
- ساخت تجهیزات
- خدمات اکتشاف و حفاری
- خدمات پیمانکاری، ساخت و نصب تأسیسات
- مالکیت و تولید فرآورده های نفتی و پتروشیمیایی
- تجارت و توزیع فرآورده
- انبارداری و بانکرینگ
- تولید سوخت های جایگزین
- توزیع و فروش و جایگاه داری
- تولید نیرو از منابع تجدید ناپذیر
- تولید نیرو از منابع تجدید پذیر
- مهندسی و انتقال نیرو و تجهیزات نیروگاهی
- صادرات برق
- پیمانکاری و ساخت واحدهای نیروگاهی
- پیمانکاری خطوط انتقال و پست توزیع برق
- تحقیق و توسعه در حوزه نفت و نیرو
- صادرات نفت خام
- تصفیه و بهره برداری از گازهای فلر

نقاط قوت بخش خصوصی

- نیروی کار متخصص
- نگاه صرفه جویی و بهره‌وری محور
- قابلیت تحرک و تغییر پذیری بالا
- قابلیت چانه زنی و مذاکرات برد-برد
- امکانات و تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری
- تجربه و سوابق ملی و بین‌المللی
- توانایی در انتقال و صادرات دانش فنی و خدمات فنی - مهندسی در برخی حوزه‌ها از جمله صنعت برق
- ورود در عرصه ساخت تجهیزات مرتبط با انرژی

نقاط قابل بهبود بخش خصوصی

- عدم توان تأمین مالی
- عدم توان در مقابله با بحران های ناگهانی
- عدم وجود راهبردهای مبتنی بر هم افزایی و تجمیع توان
- عدم تطبیق با شاخصهای بین المللی (کیفیت و قیمت و زمان)
- عدم حرکت به سمت جوینت یابی و مشارکت های بین المللی
- تجربیات کم در عرصه بازارهای بین المللی انرژی
- اجرای دقیق قوانین تقویت کننده فعالیتهای بخش خصوصی
- اصلاح قوانین محدودکننده فعالیت بخش خصوصی

فرصتها

- نقش ژئوپولیتیک ایران در امنیت انرژی جهان
- افزایش تقاضای جهانی انرژی
- موقعیت مناسب ایران در اوپک
- وجود منابع نفت و گاز مشترک با کشورهای همسایه
- دسترسی مناسب به منابع تجدیدپذیر در ایران و منطقه
- وجود طرحها و پروژه های توسعه ای و زیرساختی حوزه انرژی در منطقه
- موقعیت ژئوپولیتیکی و ترانزیتی
- وجود بازارهای مصرفی بالقوه در کشورهای همسایه
- نیاز رو به گسترش بازار جهانی به گاز طبیعی و ظرفیت بالقوه ایران در زمینه صادرات گاز طبیعی
- وجود مرزهای گسترده با ۱۵ کشور منطقه
- وجود ظرفیتهای قانونی به منظور تبادل انرژی با کشورهای همسایه
- نیاز به سرمایه گذاری ۲۰۰ میلیارد دلاری در صنعت نفت و گاز
- نیاز به سرمایه گذاری و ایجاد ظرفیت بیش از ۱۰۰ هزار مگاواتی در صنعت برق کشور

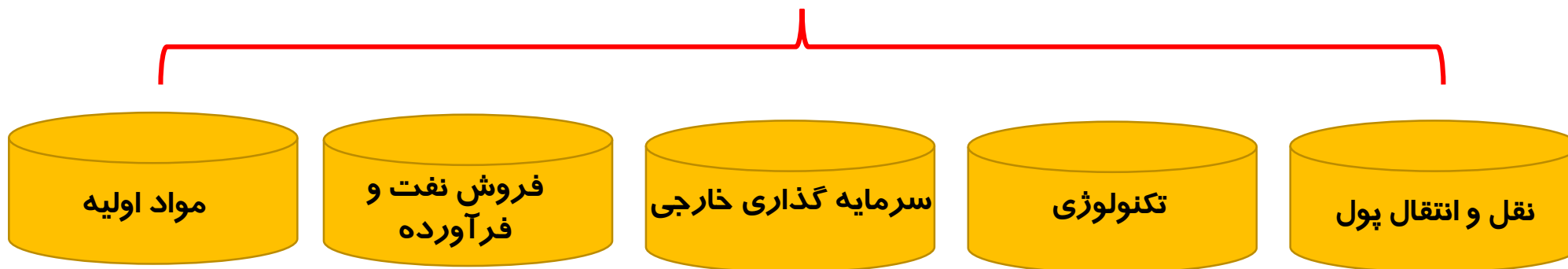
تهدیدها (در حوزه حقوقی، قضایی، اجتماعی و اقتصادی قابل تقسیم بندی است)

- نبود انسجام در کشور در حوزه های مختلف
- سقوط سرمایه اجتماعی و انتشار بی اعتمادی و فضای ناامیدی در کشور
- نبود حاکمیت قانون در کشور
- وضع مقررات متناقض و غیرقابل اجرا در کشور
- نبود نظام بانکی روزآمد
- تحریم و عدم امکان دسترسی به تکنولوژی، نقل و انتقال ارزی، فناوری، مواد اولیه و ...
- رویکردهای سیاسی و امنیتی در منطقه
- کاهش بودجه های عمرانی و توقف اجرای پروژه های جاری و توسعه ای
- عدم ثبات در متغیرهای کلان اقتصادی نظیر نرخ ارز و بی ثباتی در این شاخصها
- عدم اجرای دقیق قوانین و مقررات
- فاصله قابل توجه با کشورهای پیشرو در فن آوری های برتر
- کاهش اهمیت سوخته های فسیلی در آینده و کاهش تدریجی ذخایر مخازن
- کاهش رشد جمعیت در دهه های بعدی
- فرار سرمایه های انسانی
- عدم حضور گسترده سرمایه گذاری خارجی در بخش انرژی ایران

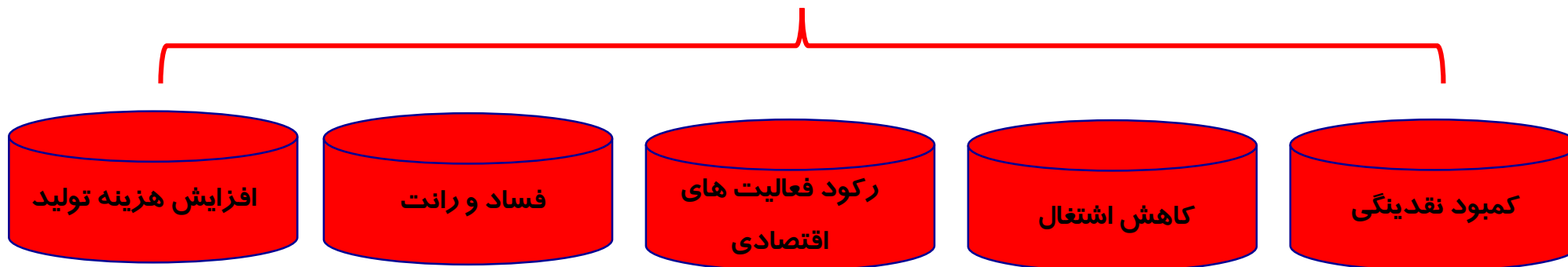

بخش دوم: تحریم و اثرات آن

نقاط بحرانی بین المللی

نقاط بحرانی داخلی

اثر تحریم ها در صنایع مختلف متفاوت هستند

هرچقدر صنعت وابسته به تکنولوژی

و ارتباط بین المللی باشد

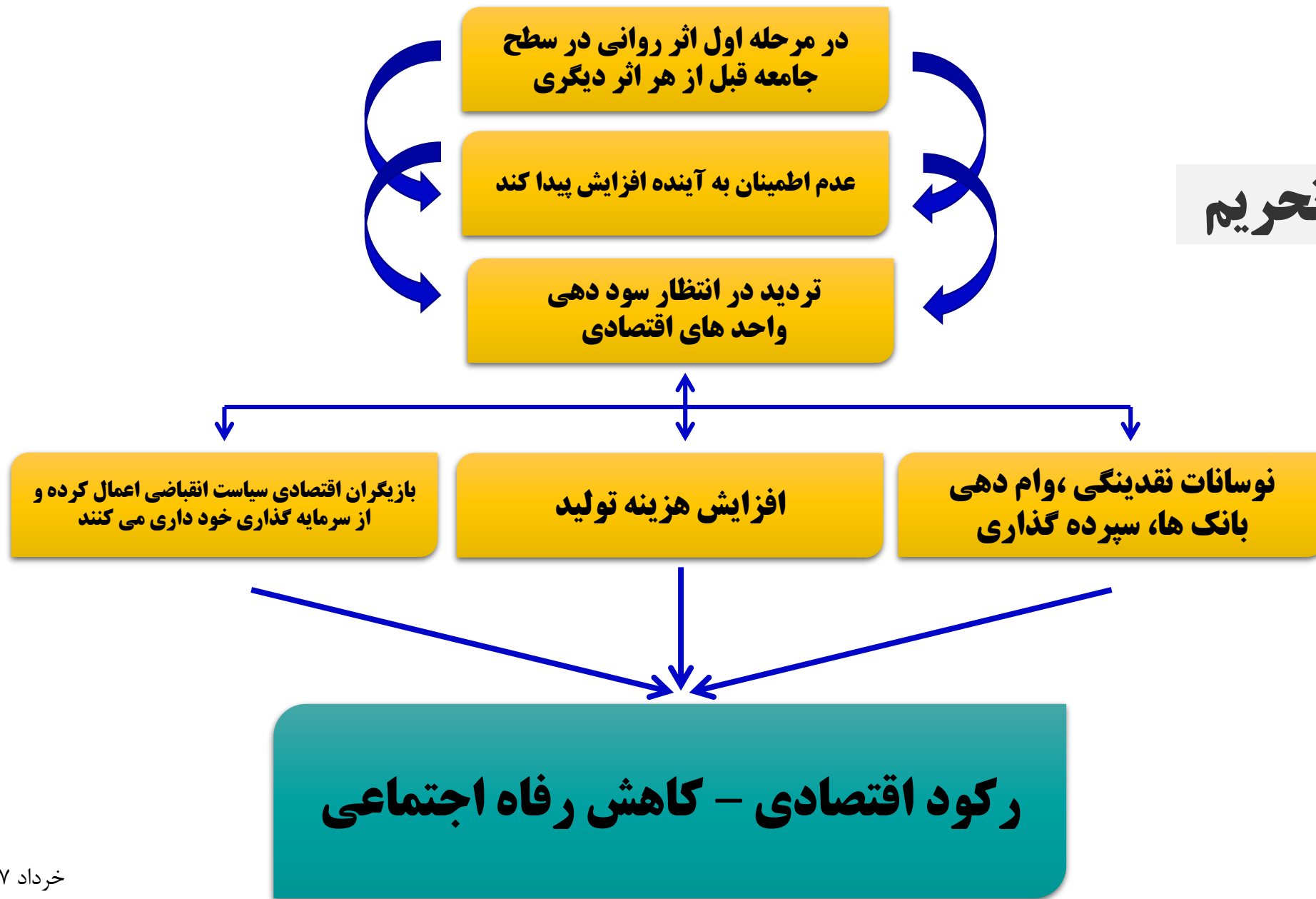

آسیب پذیر تر هستند

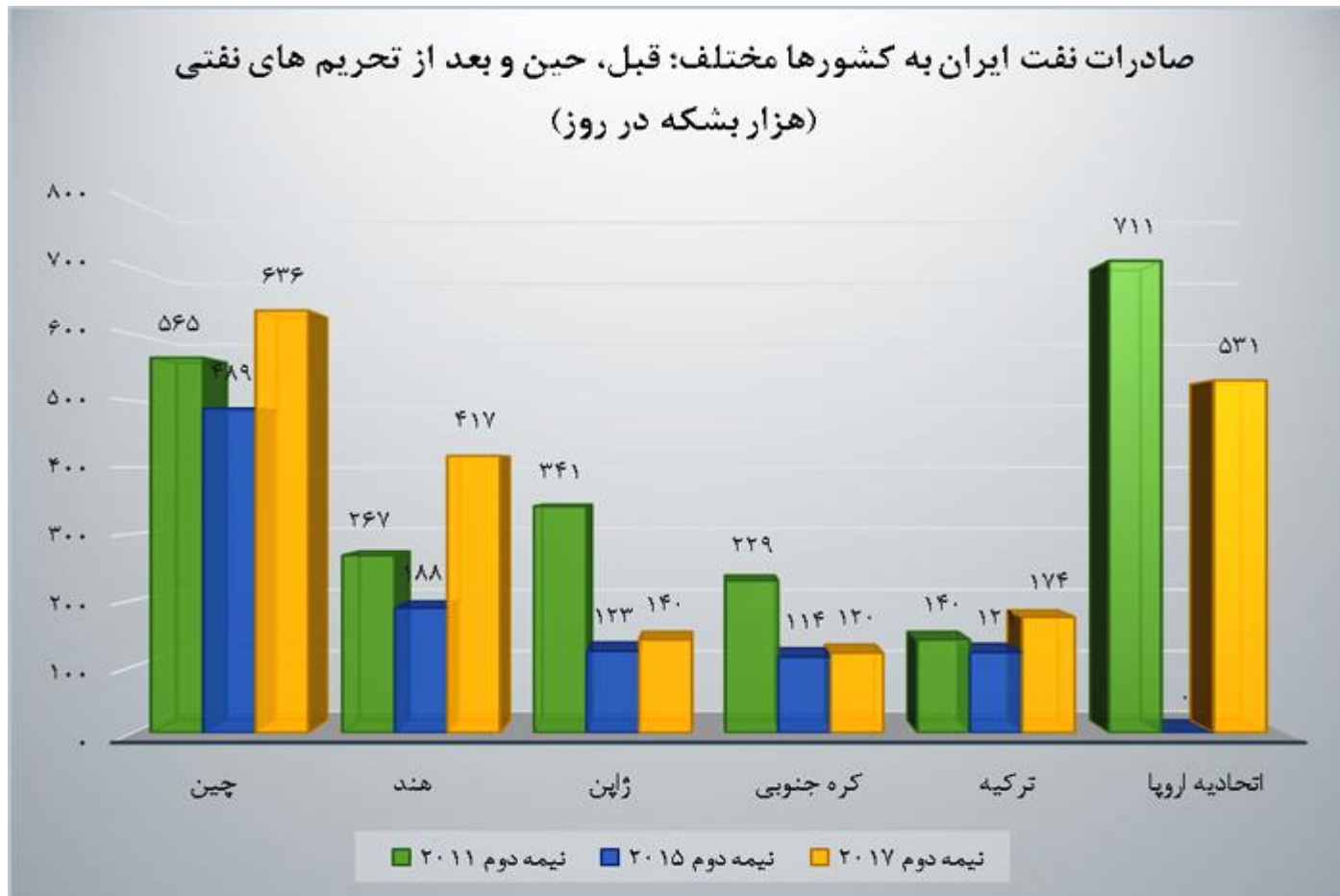

همچون صنعت نفت ، صنعت هواپیمایی

اثر فرآیند تحریم

اثر تحریم بر صادرات نفت

سناریوهای مختلف برجام و تحریم نفت

الف) سناریو خروج آمریکا از برجام و اعمال فشار جهت کاهش صادرات نفت ایران:

کشورهای کره جنوبی، ژاپن و امارات واردات نفت خود از ایران را متوقف کرده و کشورهای اروپایی، هند و چین نیز واردات خود را کاهش می دهند. با توجه به این پیش‌بینی‌ها برآورد می‌شود واردات نفت ایران به حدود ۹۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یابد.

ب) سناریوی خروج اروپا از برجام:

با خروج اروپا از برجام، صادرات نفت ایران به اروپا و حتی برخی کشورهای آسیایی از جمله نیز با مشکل مواجه خواهد شد و پیش‌بینی می‌شود تنها کشور چین مشتری واردات نفت از ایران باشد. لذا با خروج اروپا از برجام، صادرات نفت ایران به حداقل ۵۴۰ هزار بشکه در روز برسد.

ج) سناریوی خروج چین و روسیه از برجام: در صورت خروج چین و روسیه از برجام و توقف خرید نفت ایران از درگاه‌های رسمی، صادرات نفت ایران به صفر خواهد رسید.

اثرات ناشی از تحریم بصورت کلی

- ۱- مشکل در تامین نیازهای ضروری و اساسی در بلند مدت
- ۲- بستن چاههای تولیدی بویژه در مناطق مستقل که امکان بازگشت به سطح تولید قبل دارای هزینه است
- ۳- کاهش تقاضای خدمات بهره برداری، فنی، پیمانکاری و ساخت تجهیزات بدلیل کاهش منابع مالی در اختیار دولت
- ۴- افت شدید زیر ساخت های صنعت انرژی و توقف توسعه و بحران در سرمایه انسانی فعال و متخصص این حوزه
- ۵- توقف مگا پروژه ها، بیکاری و در نتیجه کاهش تاب آوری اجتماعی و اقتصادی
- ۶- ایجاد مشکل جدی در تابستان سال ۹۸ در بخش بنزین بدلیل عدم توسعه خطوط انتقال پالایشگاه ستاره خلیج فارس و عدم ایجاد طرح هایی نظیر این پالایشگاه جهت توازن عرضه و تقاضا و امکان سهمیه بندی بنزین
- ۷- مشکلات فروش نفت کوره بدلیل تصویب کنوانسیون بین المللی جلوگیری از آلودگی ناشی از کشتی ها که باید از سال ۲۰۲۰ اجرایی گردد. اما بدلیل محدودیت منابع مالی و روابط بین المللی به نظر با توقف مواجه خواهد شد

اثرات ناشی از تحریم بصورت کلی

- ۸- مشکل ذخیره سازی بدلیل عدم وجود ساختار و ظرفیت کافی جهت نگهداری و ذخیره سازی نفت در مدت طولانی
- ۹- مشکل و هزینه بالای انبارداری انواع فرآورده در کشور و حتی ظرفیت ذخیره سازی روی آب
- ۱۰- افزایش هزینه های نقل و انتقال پول به مبادی اروپایی و آسیایی
- ۱۱- ایجاد مشکلات در حوزه بیمه، حمل و نقل و جابجایی
- ۱۲- افزایش شدید ریسک سرمایه گذاری و کندی توسعه در کلیه بخش های حوزه انرژی
- ۱۳- افزایش هزینه تولید محصولات و کاهش رقابت در سطح بین المللی و به تبع آن از دست دادن برخی بازارهای فعلی
- ۱۴- لغو قراردادهای و تفاهم نامه های منعقد شده که موجب کاهش نرخ رشد ظرفیت نیروگاهی در سالهای آتی و کاهش توان پاسخگویی به نیاز مصرف در کشور خواهد شد. ضمن اینکه ارتقای فناوری در صنعت نیروگاهی با سرعت کمتری محقق می گردد

**اثرات ناشی از تحریم بر
سازندگان، پیمانکاران و مشاوران**

**۵۰۰ هزار نفر نیروی کار مستقیم و
غیر مستقیم**

بخشی از خسارات وارده ناشی از تحریم

واردات و صادرات: ۱۵۰ میلیارد دلار

۳۰ درصد افزایش هزینه ناشی از دور زدن
تحریم (به شرط عدم مسدود شدن)

۴۵ میلیارد دلار در سال

۱۲۳ میلیون دلار در روز (حداقل)

۱۲۳ میلیون دلار در روز یعنی:

هر سه روز یک واحد پتروشیمی

هر روز یک واحد پالایشگاه کوچک

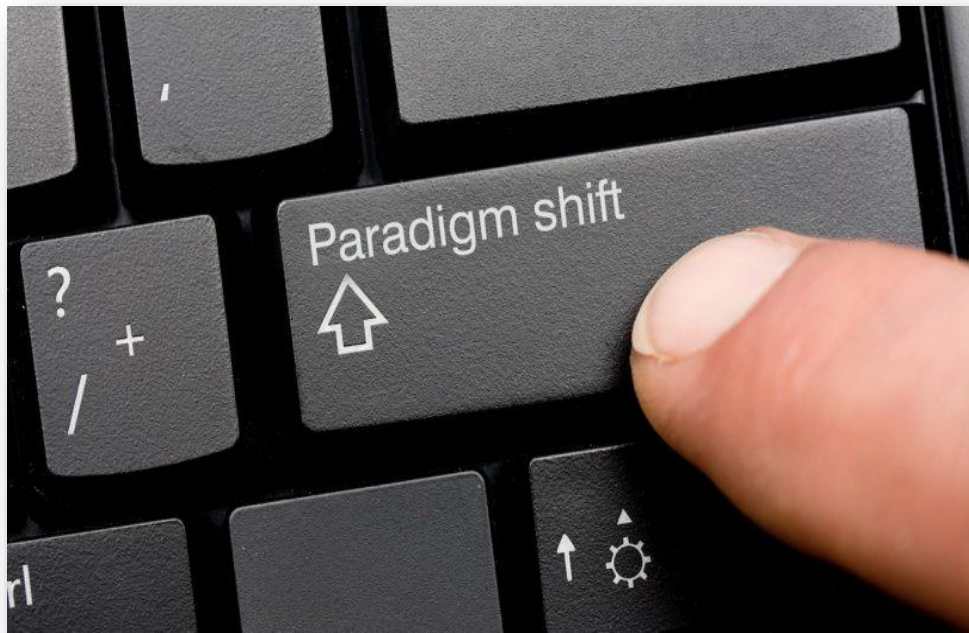
هر ده روز یک نیروگاه برق

هر روز یک کارخانه سیمان

بخش سوم: پیشنهادات و راهکارها

راهکار مقابله با تحریم: تغییر پارادایم اقتصادی کشور

- تدوین و اجرای دقیق برنامه های کلان
- نگاه راهبردی به بخش خصوصی
- افزایش حضور بخش خصوصی در حوزه های مختلف بر اساس تغییر پارادایم
- حذف حمایت های رانتهی - دولتی
- تدوین استراتژی و راهبردهای کلان
- به رسمیت شناختن حق مالکیت بخش خصوصی

الزامات تغییر پارادایم در حوزه انرژی

- استفاده مناسب از ظرفیت شرکتها و بنگاههای کوچک اروپایی در بخش انرژی
- تقویت دیپلماسی اقتصادی در عرصه ملی و بین المللی
- بهره برداری از ظرفیت منطقه ای مبادله انرژی در کشور
- تأمین امنیت عرضه انرژی در منطقه
- افزایش شفافیت و رقابت پذیری
- محقق ساختن برنامه های انرژی کشور در سطح ملی و بین المللی
- صیانت از منابع انرژی
- هماهنگی بین بخش های مختلف در حوزه انرژی
- هماهنگی بین صنوف مختلف در حوزه انرژی
- هماهنگی بین حلقه های مختلف زنجیره تولید تا مصرف انرژی

توصیه

انتظار می رود دولت ضمن تشکیل کارگروه های مشترک، برنامه خود برای مقابله با تحریمها را در حوزه های ذیل و در سناریوهای مختلف در صنعت انرژی با همکاری اتاق فکر بخش خصوصی تدوین نماید:

۱- حوزه تولید، توسعه و سرمایه گذاری در صنعت انرژی ایران و تأمین منابع مالی آن

۲- حوزه صادرات و بازارهای صادراتی

۳- حوزه پولی و بانکی و خدمات مرتبط با صادرات

۴- حوزه تأمین کالا، مواد، تجهیزات و دانش فنی مورد نیاز

با تشکر از توجه و حضور یکایک شما نخبگان عرصه انرژی و محیط زیست کشور

